

Õiguskantsleri Kantselei
Kohtu 8-
Tallinn
info@oiguskantsler.ee

Teie 14.08.2025 nr 7-7/241678/2505938

Meie kuupäev digitaallkirjas nr 2.2-11/1448-1

Surmajuhtumid vanglates

Lugupeetud Õiguskantsler

Täname Teid pöördumise ja tähelepanu juhtimise eest vanglates toimunud surmajuhtumite analüüsi põhjal tuvastatud probleemidele ning nende ennetamiseks tehtud ettepanekute eest. Alljärgnevalt esitame ülevaate Ida-Viru Keskhaigla tegevustest ning seisukohtadest esiletoodud teemade osas.

1. Infovahetus haigla ja vangla vahel

Haigla on koostöös vanglaga parendanud alates teenuse üleminekust oluliselt infovahetust, kasutades ühiseid turvalisi suhtluskanaleid nt raadiojaamad, e-kirja listid ja Microsoft Teams, mis ühendavad nii ametnike kui ka tervishoiutöötajaid. Vajalikku teavet jagatakse ka vanglaregistri kaudu, mis võimaldab kontrollitud andmevahetust karistuse täideviimise planeerimiseks. Haigla infosüsteemi on tehtud arendused, mis võimaldavad teavet automaatselt edastada vangiregistrisse. Selline korraldus toetab reageerimist erakorralistes olukordades ja aitab vähendada kommunikatsiooniviivitust.

2. Kukkumised kambrites ja tehnilised lahendused

Teadvustame kukkumiskahju kainenema toodud isikute seas. Haigla saab olla vanglale abiks uuenduste väljatöötamisel ja rakendamisel. Eesti haiglates kasutatakse jälgimissüsteeme, mis kasutavad tehisintellekti ja pilditöötlust. Lahendus monitoorib ööpäevaringselt voodist tõusmist, ruumis kukkumist ning samuti annab häire tualettruumis viibimise liigse viivituse korral. Sellise süsteemi kasutuselevõtt aitaks haigla hinnangul kaasa suitsiidide ennetamisele vanglas. Arendaja on kinnitanud, et süsteem on kooskõlas Euroopa Liidu isikuandmete kaitse üldmäärusega. Nõustume, et taoliste tehniliste lahenduste rakendamine toetab inimjälgimise süsteemi, kuid ei asenda otsest kontakti kinni peetavaga.

3. Vaimse tervise hindamine ja küsimustikud

Jagame seisukohta, et vaimse tervise varajane hindamine on oluline. Vanglameditsiini teenistus kasutab oma töös Sotsiaalministeeriumi poolt välja töötatud esmatasandi suitsiidiriski hindamise abivahendit. Lisaks arvestab vastuvõtuõde ka varasema käitumise ja vangistusega seotud

Roland Rulli
Roland.Rulli@ivkh.ee

riskitegureid. Kuigi vaimse tervise küsimustikud (nt EEK-2) võivad olla toeks, ei asenda need tervishoiutöötaja vahetut vestlust kinnipeetavaga. Kinnitame, et iga uue kinnipeetava esmane tervisekontroll hõlmab ka vaimse seisundi hindamist ning varasema suitsiidikäitumise kaardistamist. Vaimse tervise probleemide ilmnemisel suunatakse isik psühhiaatri teenusele, mille kättesaadavus on Viru Vanglas hea.

4. Üksikvangistuses viibivate isikute jälgimine

Üksikvangistuses viibivate kinnipeetavate tervises seisundit hinnatakse vastavalt vajadusele, eelkõige juhul, kui patsient ise selleks soovi avaldab. Tervishoiutöötajatel on kohustus jälgida kinnipeetavate tervislikku seisundit, reageerida muutustele ning tagada vajalik ravi või vajadusel suunamine eriarstiabi teenusele. Teenuse osutamine põhineb kinnipeetava soovil ja nõusolekul. Kinnipeetaval on igal ajal võimalik pöörduda vanglameditsiini teenistuse poole mistahes tervisemurega. Tervises seisundit jälgitakse järjepidevalt, kuid ei ole põhjendatud, et tervishoiutöötajad kohtuksid kinnipeetavaga igapäevaselt. Nõustume Teie ettepanekuga vaimse tervise õe teenuse vajalikkuse osas. Lisaks psühhiaatri töö toetamisele oleks vaimse tervise õe ülesandeks vanglas pakkuda teenust isikutele, kes on paigutatud üksikvangistusse.

5. Üledooside ennetamine ja käsitlemine

Haigla kasutab koostöös vanglaga naloksooni, mis on olemas kõigis ametnike kasutuses olevates AED-elustamiskomplektides. Projekti üheks olulisemaks eesmärgiks oli lisaks üledoosijuhtumite kohta teabe ja esmaabi andmisele õpetada naloksooni kasutamist ametnikele. Koostöös Tervise Arengu Instituudiga on Vanglameditsiini teenistus koolitanud vangla töötajaid, kes on volitatud kasutama naloksooni nasaalset ravivormi nii vanglas kui ka väljaspool seda.

Vaimse tervise ja sõltuvusravi valdkonnas on psühhiaater (Viru Vangla näitel) aktiivselt panustanud sõltuvushäiretega kinnipeetavate ravisse, sealhulgas ravimite väärkasutuse vähendamisse. Üksused edastavad operatiivselt infot leitud ja kogutud ravimite kohta, mis võimaldab lõpetada või asendada kõrge sõltuvusriskiga ravimite ordinatsioone alternatiivsete preparaatidega, millel puudub kuritarvitamise risk.

6. Vaimse tervise spetsialistide roll ja töökorraldus

Kinnitame, et vaimse tervise spetsialistide, psühhiaatrite ja vaimse tervise õdede roll vanglas on ülioluline. Samas on nende spetsialistide leidmine Ida-Virumaal keeruline. Selle probleemi leevendamiseks oleme rakendanud ja pakkunud spetsialistidele kaugtöö võimalust, mida on Ida-Virumaa ja Viru Vangla näitel toetanud ka Tervisekassa. Kahjuks on vaimse tervise õe ametikoht hetkel veel täitmata, kuid värbamistegevus jätkub.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Tarmo Tohver
juhatuse esimees